

Compenseren

Bij leerlingen met autisme, adhd of ernstige spraak/taalmoeilijkheden zijn sommige aspecten van sociale competentie niet of heel moeilijk aan te leren. Het feit bijvoorbeeld, dat een leerling met een stoornis in het autistisch spectrum zich niet kan inleven in een ander heeft een neurologische oorzaak. Hoeveel deze leerling daarin ook oefent, hij zal altijd moeite houden met dat gedrag. Een leerling met een spastische mondmotoriek zal bijvoorbeeld altijd moeite hebben met sociaal gedrag waarbij spreken vereist is. Dit valt slechts tot op beperkte hoogte of helemaal niet door oefenen te leren. In dat geval zal de leerling moeten leren compenserende strategieën te gebruiken. Daarmee kan hij of zij heel sociaal competent worden.

Riekje (8 jaar) heeft ADHD. Als iemand iets van haar afpakt, is ze geneigd er meteen bovenop te slaan. Daarom heeft ze als compenserende strategie geleerd om weg te lopen als ze die neiging voelt opkomen. Ze gaat dus niet luisteren naar de ander, ze gaat niet in op een ander bij een ruzie en ze verzint ook geen oplossing (doelen uit de methode bij de categorie omgaan met ruzie), want dat kan ze eenvoudig niet meteen. Maar ze kan wel eerst weglopen (compenserende maatregel gebruiken) en na een korte of langere afkoelingsperiode het gewenste gedrag laten zien: wanneer ze weer rustig is, bespreekt ze met de ander (al dan niet met begeleiding van de leerkracht) wat er gebeurd is en hoe voorkomen kan worden dat het weer gebeurt.

Remediëren

Het is ook mogelijk, dat uw leerling weliswaar moeite heeft om het gedrag te laten zien, maar dat dit niet direct gekoppeld is aan de stoornis of beperking. Zo vinden leerlingen met leerstoornissen het vaak moeilijk om voor zichzelf op te komen. Dit hangt wel samen met de stoornis, bijvoorbeeld omdat ze vaak gepest zijn door medeleerlingen vanwege hun slechte resultaten, maar het is er niet onlosmakelijk mee verbonden. In deze gevallen is het sociaal competente gedrag nog wel aan te leren, zij het dat daarvoor extra aandacht, tijd en oefening voor nodig is: remediëring.

Sarah (7 jaar) heeft een hazenlip en kan moeilijk spreken. Zij ging als kleuter naar een reguliere school en zit sinds haar zesde jaar op het SO. Op haar vorige school en ook bij haar in de buurt heeft ze veel negatieve ervaringen opgedaan. Medeleerlingen en kinderen uit de buurt pestten haar met haar uiterlijk en haar spraak. Hierdoor is Sarah erg onzeker geworden, ze is angstig tegenover anderen en durft niet goed voor zichzelf op te komen. Voor Sarah is het belangrijk (en mogelijk) dat zij dit wel leert. De leerkracht besteedt veel extra aandacht (remediëren) aan het aanleren van gedrag als 'nee zeggen', zeggen als je iets niet fijn vindt en om hulp vragen als dat nodig is.